

FINNISH FOOD AUTHORITY

Ruokavirasto • Livsmedelsverket

FINNISH FOOD
AUTHORITY
Ruokavirasto • Livsmedelsverket

Yleinen valmiussuunnitelma: mitä tapahtuu, kun valmiussuunnitelma otetaan käyttöön

Liisa Vihervuori

Erityisasiantuntija

Kasvinterveys- ja lannoiteyksikkö

Peruna-alan webinaari 2025

16.4.2025

Mitkä lajit mukana?

- Jokaiselle prioriteettilajille tehtävä valmiussuunnitelma (kasvinterveysasetus (EU) 2016/2031 25 Art.)
- Osan asettuminen Suomeen on tieteellisten arvioiden mukaan hyvin epätodennäköistä -> siksi valmiussuunnitelma tehdään vain lajeista:

Laji¶ (pl.,ne, jotka eivät voisi menestyä Suomessa, koska isäntäkasveja ei esiinny tai arvion mukaan ilmasto ei ole sovelias)¶	Täytäntöönpanosäädös (Kyllä/Ei, jos kyllä, numero)¶	Lajiliite¶	Menestyminen Suomessa epävarmaa, jonka vuoksi tehdään suppea valmiussuunnitelma (X)¶
<u><i>Agrilus anxius</i></u> ¶	E¶	1¶	¶
<u><i>Agrilus planipennis</i></u> ¶	E·(EU)·2024/434¶	2¶	¶
<u><i>Anoplophora glabripennis</i></u> ¶	K·(EU)·2015/893)¶	3¶	¶
<u><i>Aromia bungii</i></u> ¶	K·(EU)·2018/1503¶	4¶	X¶
<u><i>Bactericera cockerelli</i></u> ¶	E¶	5¶	X¶
<u><i>Bactrocera dorsalis</i></u> ¶	¶	6¶	X¶
<u><i>Bursaphelenchus xylophilus</i></u> ¶	K·(2012/535/EU)¶	7¶	¶
<u><i>Conotrachelus nenuphar</i></u> ¶	E¶	8¶	X¶
<u><i>Dendrolimus sibiricus</i></u> ¶	E¶	9¶	¶
<u><i>Xylella fastidiosa</i></u> ¶	K·(EU)·2020/1201¶	10¶	¶

Perunalle huomionarvoisia tuhoojia

- *Bactericera cockerelli*
koisokemppi
- *Epitrix* sp.
sukakirpat
- *Synchytrium endobioticum*
perunasyöpä
- *Meloidogyne chitwoodi* & *fallax*
juuriäkämäankeroiset
- *Globodera rostochiensis* & *pallida*
peruna-ankeroiset

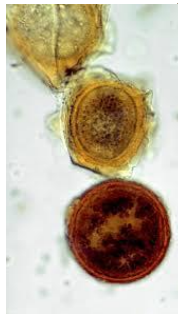
<https://www.cabdigitalibrary.org/doi/full/10.179/cabicompendium.45643>

<https://gd.eppo.int/taxon/PAZCO/photos>

<https://gd.eppo.int/search?k=epitrix>

<https://gd.eppo.int/taxon/SYNSEN/photos>

<https://gd.eppo.int/taxon/MELGFA/photos>

<https://gd.eppo.int/taxon/HETDPA/photos>

Suomen kasvinterveyden valmiusmalli

- Suomessa valmiussuunnitelmat koostuvat:
 - Yleinen valmiussuunnitelma
 - Lajikohtaiset liitteet
- Valmiusharjoitukset
 - Valmiusharjoituksia tulee järjestää säännöllisesti
 - Samassa yhteydessä valmiussuunnitelma päivitetään

Generic Contingency Plan for Plant Health in England

April 2024

National Hitchhiker (Contaminating) Plant Pest Action Plan 2022–2032

Plant Health Committee

© Commonwealth of Australia 2022

Department
for Environment
Food & Rural Affairs

Pest specific plant health response plan:

Outbreaks of zebra chip disease ('*Candidatus Liberibacter solanacearum*') and its psyllid vector *Bactericera cockerelli* on glasshouse-grown crops

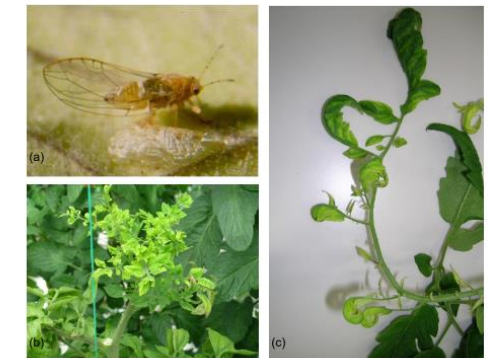

Figure 1. (a) Adult *B. cockerelli* (2.5-2.75 mm long). © Joseph E. Munyaneza, USDA ARS, Wapato, WA.; (b) and (c) symptoms on tomato ©

<https://planthealthportal.defra.gov.uk/assets/Contingency-plans/Zebra-chip-glasshouse-v2022.pdf>

FINNISH FOOD
AUTHORITY
Ruokavirasto • Livsmedelsverket

Valmiussuunnitelman rakenne

Yleisen valmiussuunnitelman luvut

1. Johdanto
2. Kustannukset ja resurssit
3. Viestintä
4. Koulutus
5. Toimenpiteiden vaiheet
6. Valmiussuunnitelman käyttöönotto
7. Alkuvaiheen toimenpiteet tuhoajan leviämisen estämiseksi
8. Rajatun alueen muodostaminen
9. Toimenpiteet saastuneella alueella
10. Rajoitukset puskurialueella
11. Rajatun alueen kartoitukset
12. Rajatun alueen lakkauttaminen
13. Liitteet

Kuvia Vantaan
aasianrunkojäärätapauksesta
2015-2020

Yleisen valmiussuunnitelman liitteet

- Liite 1 Hälytystasot (matala, keskinkertainen, korkea)
- Liite 2a Tilannekuva
- Liite 2b Esiintymän laajuuden kokonaisuuden arviointi - tukikysymykset
- Liite 3 Kasvinterveydellisen riskimateriaalin hävittäminen
- Liite 4 Epäselvät hallinnolliset asiat

Valmiusryhmä

Virastotason johto
(sis. talous- ja IT-johto, viraston valmiusryhmän johto)
Yksikönjohtaja

Valmiusryhmän johtaja (1 hlö)

Alaryhmät (1-5 hlöä). Sektorivastaava johtaa Toimenpiteet- tai
Kartoitukset -alaryhmää
KASLAN tietoaaineistovastaava aina mukana

Tutkimus &
arviointi

Viestintä &
vuorovaikutus

Toimenpiteet

Kartoitukset

Kenttätyö

Ruokavirasto / Riskinarviointi, Laboratorio
Ulkopuoliset tutkimuslaitokset

Tutkimus ja arviointi

- Laatii suunnitelman riskiperusteiseksi kartoitukseksi ja arvioi konkreettisen riskin.
- Arvioi vaihtoehtoisia kartoitusmenetelmiä ja hävittämistoimenpiteitä.
- Laatii erilaisia selvityksiä, arvioita ja laskelmia.
- **Laatii karttatasoja (esim. riskikohteet, isäntäkasvit) tai muita taustatietoja paikkatiedon luomiseksi.**
- Etsii ja arvioi potentiaalisia leviämistäylyitä.
- Vastaa tapauksen hoitoa varten tarvittavan tieteellisen tiedon ja asiantuntijoiden etsimisestä ja konsultoinnista.

Kartoitukset

- Suunnittelee ja ohjeistaa jäljityksen tuhoajan leviämistäreitien selvittämiseksi.
- Huolehtii, että kartoitusten tavoitteet toteutuvat.
- Hankkii tiedot toimijoista ja kartoituksen kohteena olevan alueen maanomistajista.
- Selvittää kartoitusresurssit ja laatii kustannusarvion.
- Soveltaa kartoitus suunnitelman.
- Tekee kartoitusohjeet ja kouluttaa kartoittajat.
- Selvittää ja kilpailuttaa kartoituksessa tarvittavat palveluntarjoajat.
- **Ohjeistaa ja koordinoi kartoitustyötä.**
- **Tekee esityksen saastuneeksi alueeksi ja puskurialueeksi.**

Toimenpiteet

- Suunnittelee toimenpiteet tutkimus- ja arviointi -alaryhmän tekemien suositusten mukaisesti ja koordinoi toimenpiteiden toteuttamista kenttätöalatyöryhmän kanssa.
- Laatii toimenpidesuunnitelman valmiussuunnitelman soveltamispäätöksen jälkeen
- Hankkii tiedot toimijoista/omistajista, joita raja- ja torjuntapäätökset koskevat
- Laatii toimenpiteiden vaatimat hallinnolliset selvitykset, sopimukset ja päätökset (kiinteistötiedot jne.)
- Kilpailuttaa ulkopuoliset urakoitsijat ym.
- Laatii torjuntapäätöspohjat.
- **Valmistele viestintätiimin kanssa viestintämateriaalin toimijoille ja sidosryhmille (rajoitukset, toimintaohjeet).**
- **Selvittää ja ohjeistaa toimijoita, asukkaita ja maanomistajia kasvimateriaalin hävityksestä**

Kenttätö

- Kenttätöön johtaja johtaa omaa alaryhmäänsä.
- Alaryhmä koostuu Ruokaviraston henkilöstöstä ja/tai muusta henkilöstöstä, esimerkiksi paikallinen ELY/Metsäkeskus/LUKE. Voi tarvita lisäksi mm. arboristeja/puukiipeilijöitä.
- Toteuttaa Kartoitukset- ja Toimenpiteet -alaryhmien linjaamia/päättämiä toimenpiteitä.
- Esittää tarvittavia hankintoja valmiusryhmälle.
- Huolehtii, että kasvimateriaalin merkintä on tehty ohjeiden mukaisesti siten, että jokainen näyte voidaan jäljittää kasviyksilön koordinaatteihin.
- Suunnittelee logistiikka- ja materiaalivalintoja yhdessä valmiusryhmän kanssa ja ohjeistaa tarkastajia.
- **Jakaa viestintäalaryhmän tuottamaa tiedotetta kartoituksesta esim. alueen asukkaille.**

Viestintä

- Toimii valmiusryhmän toimeksiannosta
- **Tuottaa oikeaa ja oikea-aikaista tietoa erilaisille kohderyhmille tilannekuvan pohjalta kuhunkin vaiheeseen sopivin aikavälein**
- Tuottaa viestintämateriaaleja kuten erilaisia tiedotteita ja uutiskirjeitä, some-tekstejä, esitteitä ja julisteita.
 - **Esim. Kuinka toimin, kun löydän lajin x.**
- **Huolehtii tarvittavien viestintäväylien käyttöönotosta (esim. verkkosivut ja uutiskirjeet).**
- **Päivittää Ruokaviraston verkkosivut (tilanne ja tilannekatsausten aikataulu).**
- Järjestää lehdistö- ja muut tiedotustilaisuudet
- Tarkistaa tiedotusvälineiden laatimat jutut
- Vastaa tiedotusvälineiden yhteydenottoihin

EXOTIC PEST FACT SHEET 9

Flea Beetles (*Epiditrix* spp.)

What are they?

Epiditrix spp. (including *hirtipennis*, *cucumeris*, *similaris*, *subcrinata*, *tuberosus* and others) are a biological grouping of flea beetles. *Epiditrix* are extremely difficult to distinguish between species – even by experts.

What are the main hosts?

Epiditrix spp. prefer to feed on solanaceous plants such as capsicums, eggplants, potatoes, tomatoes and. They are also known to feed on, beans, beetroot, brassica, chilli, cucumber, lettuce, maize, melon, onion, pumpkin, radish, and spinach.

What do they look like?

All species of *Epiditrix* are similar. They are dark in colour, 1.5 – 2 mm long, convex and covered with short soft hair (Fig 1). The common name of flea beetle is derived from the ability of the adults to jump when disturbed. Mature larvae range in size from 1 - 5 mm long and are dirty-white coloured with a brown head.

Why are they an issue?

In potato crops major damage is caused in tubers by burrowing larvae. In vegetables the major damage is caused on the leaves by the feeding adults (Fig 2). This feeding damages plant appearance which is important for leafy vegetable crops but it can also retard plant growth or kill plants, particularly in young plants and seedlings.

What should I look for?

Adults feed on the leaves producing a characteristic 'shot-hole' pattern on leaves.

How do they spread?

The most likely method of flea beetles spreading is considered to be as pupae or dormant adults in soil associated with both host and non-host plants.

Where are they present?

The distribution of each *Epiditrix* species varies but they are present mainly in North and Central America. They are also present in different countries/regions of South America, Europe, Africa, Asia, and Oceania.

How can I protect my industry?

Check your production sites frequently for the presence of new diseases and unusual symptoms. Make sure you are familiar with common pests and diseases of your industry so you can recognise something different.

Fig 1. *Epiditrix cucumeris* – Potato flea beetle
© Copyright Hadel Go 2014-2015 / www.discoverlife.org

Fig 2. *Epiditrix* adult, and damage on eggplant.
Image: Rebekah D. Wallace, University of Georgia, Bugwood.org

Infolehtinen Uudesta-Seelannista:

https://www.freshvegetables.co.nz/assets/Vegetables-NZ-Inc/Resources/Pest-Fact-Sheets/9.-Flea-Beetles-v7_VNZ-Fact-Sheet-9_Flea-Beetles-v7.pdf

FINNISH FOOD
AUTHORITY
Ruokavirasto • Livsmedelsverket

Lajiliite

Lajiliitteen runko

1 Johdanto

1.1 Lainsäädäntö

1.2 Tuhoojan nimi biologia *(tarvittaessa lajin alalajin/kannan määrittäminen, tarvittaessa resistenttien kasvilajikkeiden ja -lajien luettelointi, elinkierto, habitaatit ja isäntäkasvit, vektorit, vauriot kasveissa ja kasvituotteissa (linkit Ruokaviraston/EPPOn lajisivulle, EFSA:n surveycardiin ym.))*

1.3 Leviämisreitit ja invaasion todennäköisyys *(Linkkejä muiden maiden arvioihin ja tutkimuksiin (mm. PRAt))*

1.4 Vakiintumisen todennäköisyys ja vaikutukset

1.5 Erityistä huomioitavaa Tuhoojan nimi –tapauksissa

(Lajin diagnostiset menetelmät ja laboratoriotarpeet, lista mahdollisista yhteistyökumppaneista/tutkimuslaitoksista Suomessa ja ulkomailla, mahdolliset piilosaastuntanäytteet)

2 Leviämisen estäminen *(Lajin havainnoinnin, hävittämisen ja leviämisen estämisen menetelmät, esim. mekaaninen/kemiallinen/biologinen/kulttuurinen/liikenne, linkit tutkimuksiin/raportteihin, eri menetelmiin liittyvät epävarmuustekijät (esim. lupamenettelyt), Rajaamismahdollisuudet: esiintymän eri sijainnit, menetelmät, laajuus, intensiteetti ja ajoitus. Toimenpiteen sopivuus, kustannustehokkuus (kustannusarvio) pitkällä aikavälillä, ympäristövaikutukset)*

2.1 Kasvien hävittäminen *(esim. hygieniamenettelyt ja jätteiden käsittely)*

2.2 Väliaikainen markkinointikielto

Lajiliitteen runko

- 3 Jäljitykset ja takaisin veto
 - 3.1 Jäljitys taaksepäin
 - 3.2 Jäljitys eteenpäin - takaisin veto
- 4 Rajatun alueen muodostaminen
 - 4.1 Kartoitus, jolla selvitetään rajatun alueen muodostamistarve / Kartoitus rajatun alueen muodostamiseksi (delimiting survey) *(Kaikki soveltuvat kartoitusmenetelmät)*
 - 4.2 Päätös rajatun alueen muodostamisesta
 - 4.3 Tapaukset, joissa rajattua aluetta ei muodosteta
- 5 Toimenpiteet saastuneella alueella
- 6 Toimenpiteet puskurialueella
- 7 Rajatun alueen valvonta
- 8 Tuhoajan laajempi kartoittaminen
- 9 Rajatun alueen lakkauttaminen

Elintarviketurvallisuusvirasto

PÄÄTÖS

Pvm/Datum/Date
1.3.2016

Dnro/Dnr/DNo
1396/0610/2016

Asianosaisille

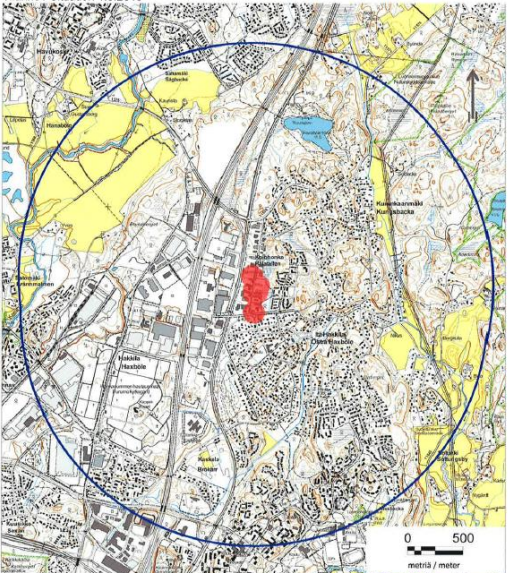
ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTON PÄÄTÖS RAJATUN ALUEEN AASIANRUNKOJÄÄRÄN LEVIÄMISEN ESTÄMISEKSI JA HÄVITTÄMISEKSI

Käsitteltävä asia
Vantaan Kuninkaanmäen ja Itä-Hakkilan alueella on Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) tarkastuksissa ja tutkimuksissa todettu aasianrunkojen leviämistä. Saastunnan laajuuden määrittämiseksi Evira on kaatanut aasianrunkojen esiintymäalueen lehtipuut ja –pensaat noin kymmenen hehtaarin alueella 12.2.2016 välisenä aikana.

Liite / Bilage 1

Vantaan aasianrunkojääraesiintymän rajattu alue, joka käsittää saastuneen vyöhykkeen ja puskurivyöhykkeen.
Avgränsat område vid förekomsten av asiatisk lánghorning i Vanda. Området omfattar angränsningszonen och buffertzonen.

Tilanne / Situation 1.3.2016

Taustakartta: Maanmittauslaitos. Annetun kopion ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.
Bakgrundskarta: Lantmäteriet. Kopiering av materialet utan tillstånd av Lantmäteriet är förbjuden.

Lajiliite esim. *Bactericera cockerelli*, *Epitrix*..

- 1.4 Vakiintumisen todennäköisyys ja vaikutukset
 - Ko. lajin tuotannon arvo Suomessa
 - Ko. lajin käyttötavat
 - Ko. lajille koituvat taloudelliset tappiot
- 1.5 Erityistä huomioitavaa ko. lajin tapauksissa
 - Kartoitusmenetelmät
 - Pyydykset, haavit
 - Visuaaliset kartoitukset
 - Hävittämismenetelmät
 - Saastuneen kasvimateriaalin hävittäminen esim. polttamalla
 - Kemiallinen ja biologinen torjunta vektorien torjuntaan, maansiirto
- 2 Leviämisen estäminen
 - Kartoitetaan isäntäkasvit esim. 1 km säteeltä huomioiden isäntäkasvien levinneisyys lähialueella
 - Hävitetään isäntäkasvit esim. 1 km säteeltä
 - Poistetut kasvit/mukulat tutkitaan tuhoojien varalta
 - Perustetaan mahdollisesti rajattu alue, joissain tapauksissa puskurivyöhyke. Puskurialueen säde esim. 1 km
 - Mahdollisesti saastuneen materiaalin siirtokielto tietyllä säteellä löydöksestä
 - Jos pyydyksistä löytyy kohdelajia, lisätään ansoja ja kartoituksia

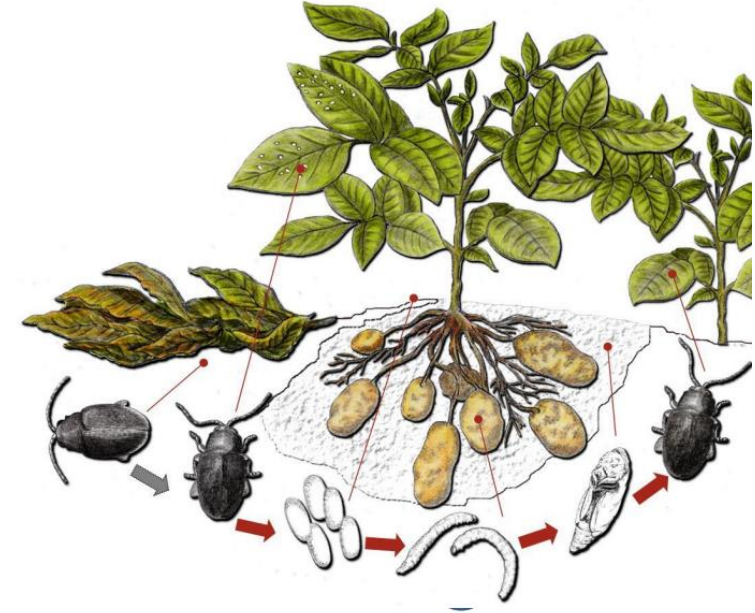

Figure 2. Life cycle of *Epitrix* potato flea beetles.

https://planthealthportal.defra.gov.uk/assets/Contingency-plans/Epitrix_spp_v2025.pdf

Lajiliite *esim. Bactericera cockerelli, Epitrix..*

Valmiussuunnitelman mukaiset toimet aikajärjestyksessä, kun löydetään elävästä kasvista ja perustetaan rajattu alue:

- 1) Positiivinen tutkimustulos saadaan
- 2) Määritetään rajattu alue ensimmäisen saastuneen kasvin perusteella.
Tämä tarkoittaa viranomaisen käyntejä ja alustavia selvityksiä alueella. Paljonko kohdekasvia on alueella?
- 3) Tehdään tarvittavat hallinnolliset päätökset alueen toimijoille ja asukkaille.
Rajauspätös ja torjuntapäätökset ja mahdollisesti muita päätöksiä.
- 4) Intensiivinen kartoitus (delimiting survey) rajatun alueen varmentamiseksi.
Tämä tarkoittaa em. kartoitusmenetelmien ja niihin liittyvän välineistön käyttöä alueella.
- 5) Mahdollisesti rajatun alueen laajentaminen ja uudet päätökset toimijoille ja asukkaille
Hävitystoimenpiteet, kartoitukset ja rajoitukset alueella; mm. kasvien/mukuloiden siirtäminen ja istuttaminen kielletty.
- 6) Rajatun alueen vuosittainen kartoitus
Lajista ja tapauksesta riippuen kartoitukset voivat kestää vuosia viimeisen havainnon jälkeen. Toimijoilla on tärkeä rooli havaintojen keräämisessä alueella.

Executive summary

Background	
Regulation	GB Quarantine pest
Key Hosts (2.1)*	Potatoes
Distribution	See appendix A.
Key pathways	Seed and ware potatoes.
Industries at risk	Potato growers and packers.
Symptoms (2.3)	Shot hole of leaves, holes, tunnelling and splinter lesions on tuber
Surveillance	
Demarcated zones (5.24-5.28)	Infested zone = Infested field(s) Buffer zone = ≥1 km
Surveillance activities (5.26-5.28)	- Visual surveys including sweep net sampling, will be carried out in the infested zone and neighbouring fields. - Following this, surveys should be extended to potato fields and hosts within the buffer zone.
Response measures	
Interceptions (5.1-5.5)	- Consignment should be destroyed or re-exported if dead larvae or feeding damage is seen. - Tracing exercises carried out where required - UKPHINs notification to be made.
Outbreaks (5.32-5.46)	This is dependent on the growth stage and outbreak situation. Measures could include: - Foliar plant protection product treatments - Monitoring of pest levels - Destruction of haulm if pest levels are low - Removal of volunteers and weeds - Harvesting restrictions and destruction of volunteers - Destruction of infested tubers
Key control measures	
Biological	N/A
Chemical	Plant protection product treatments including foliar insecticide and herbicide applications
Cultural	Cleaning of equipment and machinery, removal and destruction of waste, destruction of infested tubers
Declaration of eradication	
Eradication can be declared if no pest is detected during annual surveys for three years after the infested material was destroyed. This should include two years with no volunteers and a following year with only a ware or trap crop.	

* Numbers refer to relevant points in the plan

**FINNISH FOOD
AUTHORITY**

Ruokavirasto • Livsmedelsverket

Kiitos!

FINNISH FOOD AUTHORITY

Ruokavirasto • Livsmedelsverket

